30.09.2014 г. / 13:44:19

Вяра

Против лъжовния страх от „осъждане”

Свети преп. Иосиф Волоцкий - "Просветитель. Слово тринадцатое"

Против ереста на новгородските еретици, които казват, че не бива да се осъжда нито еретика, нито отстъпника. **Тук са събрани свидетелства от светите книги за това, че еретикът и отстъпникът трябва не само да се осъждат, но и да се проклинат, а царете, князете и съдиите трябва да ги пращат на заточение и да ги предават на най-жестоки наказания.**

Този, който иска подробно да узнае какво означават Господните думи: *„Не съдете, за да не бъдете съдени”*, нека прочете свидетелствата от светите книги, написани по този въпрос от светите и преподобни наши отци: св. Иоан Златоуст, св. Василий Велики, божествения Атанасий Велики и други наши отци.

Ние сега ще разясним словата на божествения **Златоуст**, който казва, че не бива да се ненавижда човек и да му се

прави зло, дори той да е нечестив или еретик. Казвайки това, този велик и равноапостолен мъж посочва определени временни условия, тъй като няма Божия воля винаги да бъде така. Великият Златоуст свидетелства, че не трябва да се ненавижда човек и да му се прави зло, дори той да е нечестив или еретик, **но само дотогава, докато ние не получаваме от него духовна вреда.** Защото така правят и овчарите: докато зверовете с нищо не ги обезпокояват, те, полегнали под дъб или кедър, свирят, оставили овцете да пасат на воля. Но когато усетят приближаването на вълци, незабавно оставят свирката, взимат прашката и забравили за свирката, въоръжават се с тояги и камъни, застават пред стадото и викат с пълно гърло, докато не изгонят звяра, не успял още да нанесе вреда.

Тъй подобава да постъпваме и ние, пасящите Христовото **стадо**, пастирите и учителите. **Ако пастирите видят неверен или еретик, който не нанася на верните никаква вреда на душите, то нека и те, поучавайки се от книгите, наставляват неверните еретици със смирение и кротост. Ако видят, че окаяните еретици, които, ставайки по-зли от всякакви вълци, пожелаят да погубят Христовото стадо и да го развратят с еретически и иудейски учения, тогава подобава всячески да проявят ревност и загриженост, за да не бъде похитено от зверовете нито едно агънце от Христовото стадо.** Така говори светият Иоан Златоуст.

Ако неверните еретици не прелъстяват никого от православните, то не бива да им се прави зло. **Но когато видим, че неверните и еретиците искат да прелъстят православните, тогава подобава не само да ги ненавиждаме или осъждаме, но и да ги проклинаме, да им нанасяме и рани, освещавайки така ръката си.** Тъй повелява св. Иоан Златоуст, който пише: *„Тъй като говорим за*

хула срещу Единороднния Син Божий, аз сега искам да ви помоля да наказвате всички появяващи се в града хулители. ***Ако чуеш, че някой на кръстопът или на тържището сред народа хули Владиката Христа, отиди и му забрани. Ако се наложи да го удариш, не се колебай да го зашлевиш по лицето, съкруши устата му, освети ръката си, нанасяйки му рана****. Дори и да те хванат и да те повлекат на съд – иди. Ако съдията, разпитвайки те, изиска показания, говори с дръзновение, че този е похулил Царя на ангелите. А ако този, който хули земния цар, подобава да бъде предаван на мъчения, то колко повече това се отнася за хулещия Небесния Цар. Ако няма правда, този грях лежи върху всички. На всеки, комуто е нужно, подобава да се разяснява, нека узнаят и иудеите и скверните еретици, че християните са спасители на държавата, строители, застъпници и учители. Нека узнаят необузданите и развратени иудеи и еретици, че трябва да се боят от Божиите раби. Ако някога пожелаят да кажат нещо неподобаващо, нека бъдат много внимателни, нека и от сенките да треперят и да се стряскат, едва що чули за идването на християни.*

Или не знаете какво направил Иоан Кръстител? Виждайки, че управникът отхвърля брачните закони, той с дръзновение казал насред тържището: „Не ти е позволено да водиш братовата си жена” (Марк 6:18). А аз тук говоря не за съдията и не за браковете на беззаконниците, а за поругаване на Владиката. Ако дори се наложи да умреш, не се лени да учиш брата си, защото това е мъченичество за Христа. Защото и Иоан е мъченик, макар от него да не искали да принася жертви, нито да се покланя на идоли, но той видял, че се погазват божествените закони и за това положил душата си.”

Златоуст казва още: „***Възлюбени, много пъти съм ви***

говорил за безбожните еретици и сега ви моля да не се обединявате с тях нито в храна, нито в питие, нито в дружба, нито в любов, защото постъпващият така отчуждава себе си от Христовата Църква. *Дори някой да има ангелски живот, ако се съединява с еретици с връзки на дружба или любов,* ***той е чужд за Владиката Христа.*** *Както ние не можем да се наситим с любов към Христа, също тъй не можем да се наситим и с ненавистта към враговете Му. Защото и* ***Сам Той казва: „Който не е с Мене, е против Мене”*** (Мат. 12:30).

Ето какво повелява свети Иоан Златоуст, научен от светите **апостоли**, които точно така и постъпвали. Защото и в Деянията на светите апостоли е записано: когато светите апостоли Петър и Иоан дошли в Самария **Симон влъхв** им донесъл сребро, казвайки: *„дайте и мене тая власт, та, комуто възложа ръце, да приема Духа Светаго”* (Деян. 8:19), и светите апостоли в този случай не го осъдили на смърт, но когато стигнал до съвършено нечестие, развращавайки благочестивите и прелъстявайки вярващите, **тогава бил наказан със смърт**.

Така постъпил и св. Иоан Богослов. Докато **Кинопс** живял в своето си място и не прелъстявал никого от верните, не бил и осъден. Но когато дошъл в града, желаейки да разврати вярващите, тогава и бил предаден на смърт.

Също и св. ап. Филип: той не отишъл при иудейския архиерей и не го осъждал, но когато видял, че архиереят дошъл не за друго, а за да развращава благочестивите, тогава и го наказал със смърт.

По подобен начин постъпил и св. ап. Павел: той не търсил Елима влъхв, не го осъждал, не го порицавал, но когато видял, че иска да отвърне проконсула от вярата, тогава го и осъдил да ослепее и да не вижда слънцето (Деян. 13:6-11).

Точно така постъпвали и светите преподобни и богоносни наши отци, свещеноначалници и пастири.

Свети Иоан Златоуст видял, че арианите, живеещи в Константинопол, не правели нищо лошо на православните, затова и сам не им правел зло. Но когато арианите започнали да прелъстяват хората и съчинили някакви песнопения, за да смутят вярващите в Единосъщността, тогава светителят помолил царя да ги изгони от града.
Така и свети Порфирий, епископ Газки, виждайки, че живеещите в града еретици, изповядващи манихейство, не прелъстяват никого от православните, не ги осъждал. Но когато еретиците започнали да прелъстяват християните, тогава свети Порфирий ги осъдил, първо да онемеят, а после и на смърт.
Свети Лъв, епископ Катански не осъдил веднага еретика Илиодор на смърт, но когато Илиодор дошъл в църквата и започнал да върши безобразия, за да прелъсти благочестивите, свети Лъв го извел от църквата и го изгорил с огън, после пак се върнал в църквата и извършил божествената служба.
Така постъпил и свети Теодор, епископ Едески: макар в Едеса да имало много еретици, те не правели някакво особено зло на православните и сам той не им правел зло. Но когато светителят видял до какви злодеяния са стигнали те и как прелъстяват православните и разграбват църковното имущество, тогава се отправил във Вавилон и помолил царя да изтреби еретиците.
Много подобни случаи има в светите книги: ако еретиците се придържали към своята ерес, но не вредели на православните, то и светите и преподобни наши отци не ги осъждали. Но ако отците виждали, че неверните и еретиците искат да прелъстят православните, тогава вече ги осъждали. Тъй подобава да постъпваме и ние. Защото появилите се днес еретици нанесли такава душевна вреда и толкова много православни увлекли в иудаизъм, че и броят им е неизвестен. Нека всеки православен се старае да разпознава и изкоренява тяхното лукавство, за да

стане по такъв начин причастник на Небесното Царство.
За царете, князете и съдиите светите апостоли говорят, че са получили власт от Господа Бога за наказание на престъпниците и за поощряване на вършещите добро.
Върховният апостол Петър наставлява: *„И тъй, подчинявайте се на всяко човешко началство, заради Господа: било на цар, като на върховна власт, било на управници, като на пращани от него за наказание на злосторници и за похвала на добротворци. Защото такава е волята Божия - с добротворство да обуздаваме невежеството на безумните човеци”* (1 Пет. 2:13-15).
Подобно на това учи и апостол Павел: *„Защото началниците не са страшни за добрите дела, а за лошите. Искаш ли пък да се не боиш от властта, прави добро, и ще получиш похвала от нея; защото началникът е Божий служител, теб за добро. Ако пък правиш зло, бой се, защото той не напразно носи меч: той е Божий служител и отмъщава с гняв оному́ва, който прави зло”* (Рим. 13:3-4).
Подобно на това учат и светите отци.
Св. Иоан Златоуст: "*И тъй земното началство е поставено за полза на хората от Бога, а не от дявола, както говорят някои недостойни; то е поставено, за да може хората, като се боят от властите, да не се поглъщат един друг като риби. Затова и свети апостол Петър е казал: „такава е волята Божия - с добротворство да обуздаваме невежеството на безумните човеци”*.
Така говори и свети Григорий, епископ Акрагантийски в завещаните от него правила: "*Велико дарование Божие за хората, дадено свише поради човеколюбието Му, е свещенството и* ***царството****: едното служи на Божието, другото, властвайки, се грижи за човешкото. Този, който е приел от Всевишния повелението да управлява човешкия род, подобава не само за своето да се грижи и само своя живот да управлява, но и всички, над които владее, да*

спасява от безпокойства и многогреховни смущения, защото отвсякъде ни заплашват лукави духове и смущават нашето убого тяло."
Могат да кажат, че светите апостоли и преподобните отци повелявали щото царете, князете и властителите да наказват вършещите зло, тоест убийците, прелюбодейците, занимаващите се с кражби, разбойничество и други зли дела, а еретиците и отстъпниците тук нямат нищо общо. Но ако това беше заповядано за убийците, прелюбодейците и вършещите други зли дела, то колко повече **подобава** да се постъпва така и по отношение на еретиците и отстъпниците.
За това свидетелстват светите книги. В свещените правила, отнасящи се до гражданските закони за неверните и еретиците, се говори така: "***Тези, които са се сподобили със свето кръщение, но са отстъпили от православната вяра и са станали еретици или са принесли жертва на елинските богове, подлежат на смъртно наказание. Ако иудеинът дръзне да развращава християнската вяра, подлежи на смърт чрез отсичане на главата.*** *Ако* ***манихеи*** *или други еретици, които са станали християни, започнат след това да постъпват или разсъждават по еретически, да бъдат посечени с меч. А такъв, който знае за това и не ги предава на наказание, също подлежи на смъртно наказание. Ако някой военачалник или воин, или началник на община, който е длъжен да следи дали някой не постъпва или не разсъждава по еретически, узнае за еретик и не го предаде на съд, дори самият началник да е православен, той подлежи на смъртно наказание.*"
И защо се твърди, че не подобава да се осъжда нито еретика, нито отстъпника? От казаното се разбира, че подобава не само да се осъждат, но и да се предават на най-жестоки наказания и при това не само еретиците и отстъпниците, но и не предалите ги на съд съдии подлежат на смъртно наказание.

Но ако някой каже: *„Това са граждански закони, а не апостолски и не отечески писания”*, то нека послуша нашия преподобен отец Никон*, който говори така за гражданските закони в своите боговдъхновени съчинения, а именно в своите послания, в двадесет и първото слово:
„Светият и поклоняем Дух е вдъхновил божествените отци на светите Събори и те са установили божествените правила – изложили внушените от Светия Дух божествени закони и словата на светите и богоносни отци и светите заповеди, изречени от устата на Самия Господ. Но божествените правила от древност били смесени с гражданските закони и определения. Така възникнала книгата Номоканон. ***Тази книга, в която божествените правила са се смесили с гражданските закони била съставена не случайно, но по Божий Промисъл. Защото светите отци на Вселенските и поместните събори били наставлявани от Светия и Животворящ Дух и те събрали божествените правила и закони, словата на светите отци и изречените от Самия Господ свети Негови заповеди.*** *И с всичко това светите отци съединили и гражданските закони. Тъй че, кой ще дръзне да раздели или похули това, което е било възприето от Светия Дух и от светите отци и се съчетава с цялото Свещено Писание?!”*
Подобно на това пише и св. Атанасий Велики: *„Тези, които казват, че не подобава да бъдат съдени вършещите смъртни грехове, са служители на ереста. Но ако би било така, както те твърдят,* ***то и праведният Ной не би осъдил нечестивия Хам да бъде роб на своите братя*** *(Бит. 9:20-27).* ***И Моисей заповядал да бъдат убити с меч три хиляди човека, които се били поклонили на телеца*** *(Изх. 32:25-28), а събиращия дърва в събота заповядал да бъде убит с камъни (Чис. 15:32-36).* ***Иисус Навин изтребил Ахан с целия му дом заради кражба*** *(Иис. Нав. 7:19-26).*

Финеес убил Замврий заради блуд *(Чис. 25:6-8). И Самуил убил цар Агаг пред Господа (1 Цар. 15:32-33).* ***И Илия заклал при потока лъжливите пророци като свине*** *(3 Цар. 18:40-44). Елисей осъдил Гиезий за присвояване, като го наказал с проказа (Цар. 5:20-27).* ***А Даниил осъдил блудодейните старци по Моисеевия закон и ги наказал*** *(Дан. 13:60-62). Свети апостол Петър, получил ключа за Царството Небесно, осъдил Ананий и жена му, които утаили част от своите доходи и те тозчас издъхнали (Деян. 5:1-11).* ***И Павел предал на сатаната ковача Александър, Именей и Филит, за да се научат да не богохулстват*** *(1 Тим. 1:20; 2 Тим. 2:17). Така съдили праведните и не били осъдени, но били избрани за особено духовно служение.”*

Така говори и учи св. Атанасий Велики за извършващите смъртни грехове: *„По-тежко от всеки смъртен грях е да паднеш в ерес и да се отречеш от Христа.”* Това са думите на божествения Атанасий.

И великият Златоуст пише: *„С царски укази и граждански закони се обуздава волята на безумните люде, вършещи смъртни грехове и погубващи душата и тялото. Така говорят и свещените правила на светите отци. Затова слушайте, царе и князе, и разберете, че от Господа ви е дадена властта (срв.: Прем. 6:1-3), че вие сте Божии слуги. Затова Той е поставил вас за стражи на Своите хора, за да пазите Неговото стадо неповредено от вълците. Бог е избрал вас за Свои наместници на земята и като се възнесъл, ви е сложил на вашите престоли. Милост и живот ви е дал, и меч е връчила Божията десница вам. А вие не скривайте истината сред неправдата, бойте се от Небесния сърп и не давайте свобода на хората, вършещи зло, не позволявайте на бесните кучета да нападат праведните люде. Защото ако някой даде меч на безумен човек, той би бил виновен за гибелта не само на тялото, но и на душата.”*

За кого може да се каже, че погубва не само тялото, но и

душата? Убиецът и занимаващият се с разбойничество и с притеснение на ближния погубва само тялото. Когато Златоуст говори за хора *„погубващи душата и тялото”*, той има пред вид еретиците и отстъпниците: именно те заедно с тялото погубват и душата, прелъстявайки православните с еретически учения.

И какво? Ако те извършат зло, то грехът ляга и върху душата на допусналия го, тоест на царете, на князете и на съдиите земни: те са дали свобода на злочестивите люде и за това Бог ще ги попита в страшния ден на Второто Свое Пришествие. И затова царете и властниците са длъжни да се грижат, щото да се наказват еретиците, въставащи срещу Христа. Затова всички свети преподобни и богоносни наши отци, пастири и учители умолявали благочестивите царе и князе да изтребват еретиците.

Светите отци на Шестия Вселенски Събор се обърнали към благочестивия цар Юстиниан: *„А ти, царю, се погрижи ето за какво: ако някакви останки от елинското или иудейското зло попаднат в зрялата пшеница, изкорени ги като плевели – да бъдат те изтръгнати и да бъде очистена църковната нива чрез горещата любов към Бога на нашите царе и властници, надминали ревнителя Финеес и поразили греха с копие”*.

И светите отци, събрали се в Иерусалим, написали до император Теофил пространен свитък с такива думи: ***„Ти, царю, чуй молитвата на смирените, окажи милост на своята Църква, успокой църковните раздори и преди всичко възпри зловерните отстъпници със силата на своята праведна царска власт, с мишцата на своето благочестие”.***

Тъй и първоначалникът на християните, царят-апостол, великият праведен Константин окончателно низвергнал и осъдил на заточение тъмния и богопротивен Арий,

едноименника на гнева, втория Иуда, заедно с проклетите му ученици, а също и всички, които разсъждавали по подобен начин. По-късно пресветлата звезда - цар Теодосий Велики, събрал Втория Божествен Събор на светите отци против духоборeца Македоний, Евномий и арианите, проклел ги и осъдил на заточение и безчестие. И неговият приемник по ум и име Теодосий Младши свикал в Ефес свят Събор и низвергнал Несторий. Великият в благочестието Маркиан, свикал Четвъртия Събор, заповядал да бъдат проклети Евтихий и Диоскор-пустословеца и ги осъдил на заточение. Великият цар Юстиниан свикал Петия Събор против Дидим и Евагрий, последователите на ереста на **Ориген**, и ги проклел, и ги осъдил на заточение. След това Константин, внукът на Ираклий, свикал против Маркиан и Стефан, Сергий, Пир и Павел и други зломъдърстващи Шестия Събор на светите отци и те разгромили еретиците, които приели достойно осъждане за своето зловерие. След това благочестивата царица Ирина и нейният син - благоверният цар Константин, събрали Седмия Събор против злочестивите иконоборци и цялата им ерес разрушили и докрай изкоренили.
Тъй благоверните царе окончателно разрушили крепостта на неверните еретици със стенобойните оръдия на Вселенските Събори, в благоговеен страх, отсичайки главите на многоглавите змейове, като укрепили чистата православна вяра, непоколебимият стълб и утвърждението на църковното благоверие. Знаейки за това и покорявайки се на молбите и поученията на светите отци, всички благочестиви царе заповядвали да се проклинат еретиците и отстъпниците, поучавайки се още от Божествените писания на Стария и Новия Завет. Защото така постъпвали пророците, праведниците и благочестивите царе и във времената на Стария Завет.
Когато те виждали, че някой е отстъпил от Господа Бога Вседържителя, то едни убивали с меч, други поразявали с

молитва. Тъй след молитва Моисей заповядал да бъдат посечени с меч отстъпилите от Бога Вседържителя и поклонилите се на златния телец (Изх. 32). Великият сред пророците Илия направил така, че двама петдесетника, които отстъпили от Господа Бога Вседържителя, били изгорени с божествен огън, а четиристотин човека той посякъл с меч (4 Цар. 1; 3 Цар. 18). И Иуда Макавей, виждайки, че хората са отстъпили от Господа Бога и се поклонили на идолите, заповядал всички да бъдат посечени с меч (1 Мак. 3:1-8). И благочестивият цар Иосия така възревнувал за благочестието, че не само убивал живите, които прелъстявали хората да отстъпват от Господа Бога, но и костите на умрелите изравял, изгарял с огън и пепелта развявал на вятъра (4 Цар. 23:16, 19, 20, 24).

А във времената на Новия Завет свети апостол Петър с молитва предал на смърт Симон влъхв - началника на ересите. Подобно на това и свети Иоан Богослов с молитва потопил в морето Кинопс влъхв. Тъй и свети апостол Филип заповядал на земята да погълне иудейския архиерей, изричащ хули срещу нашия Господ Иисус Христос. И свети апостол Павел със слово ослепил Елима влъхв, а Именей, Филит и Александър ковача предал на сатаната. И още казва този свети апостол Павел: *„Ако оня, който се е отрекъл от Моисеевия закон при двама или трима свидетели, безмилостно се наказва със смърт, колко по-тежко наказание, мислите, ще заслужи пък оня, който е потъпкал Сина Божий?”* (Евр. 10, 28-29). Това показва, че повече подобава да бъдат предавани на жестоки наказания тези, които хулят Сина Божий, отколкото онези, които отхвърлят Моисеевия Закон. И свети апостол Иуда, брат Иаковов казва: *„към едни бивайте милостиви с разсъждение, а други със страх спасявайте”* (Иуд. 1:22-23).

Следвайки тези божествени пророчески и апостолски писания и предания, благочестивите царе и светители пращали еретиците и отстъпниците на заточение и ги предавали на

жестоки наказания.
Първият велик цар - равноапостолният Константин, постановил по време на своето управление в цялото свое царство тези, които не вярват в Светата и Животворяща Троица, да бъдат наказани с най-жестока смърт, а домовете им да бъдат предадени на разграбване. И светите отци от Първия Вселенски Събор не забранили това. Свети Александър, патриарх Константинополски, със своята молитва направил така, че вътрешностите на Арий се разсипали. По думата на великия чудотворец Епифаний Кипърски еретикът Аетий онемял, а на седмия ден бил предаден на смърт. Благочестивият цар Маркиан осъдил на смърт еретика Диоскор, патриарх Александрийски, и не го посякъл с меч, но го изпратил на остров Ас, където никой не можел да преживее дори година и където всички умирали от жестока смърт под действието на смъртоносни ветрове. Там Диоскор и всички негови съмишленици издъхнали в ужасни мъчения. И светите отци от Четвъртия Вселенски събор не препятствали това. Благочестивият цар Юстиниан отсякъл главата на епарха Аддус и воеводата Елевтерий - поборника на ереста, а великият чудотворец Евтихий, патриарх Цариградски, не препятствал това. Великият цар Ираклий заповядал да се убиват иудеите, не желаещи да се кръстят, и множеството патриарси, светители и преподобни, живели по това време не препятствали това. Свети Теодор, епископ Едески със своето слово направил да онемее иудеина, произнасящ хула срещу нашия Господ Иисус Христос, а след това помолил вавилонския цар да изпрати воини в Едеса и той заповядал да изгонят от града всички еретици и да отнемат богатството им, а на други да им отрежат езиците, и свети Теодор не препятствал това. Света царица Теодора и синът й Михаил изпратили на заточение еретика Аний [има се пред вид Иоан VII Граматик, патриарх Константинополски (836–842), иконоборец, наречен Иануий по името на един от

противниците на пророк Моисей (срв. 2 Тим. 3:8, където апостол Павел се опира на иудейското предание – *рус. ред.*)] и заповядали да бъде разпнат и бит с бичове. И блаженият патриарх Методий и много преподобни отци и изповедници не препятствали това. И свети Лъв Катански направил тъй, щото еретикът Илиодор бил изгорен с огън.

Светите пророци и праведници от Стария Завет едни отстъпници от Господа Бога предавали на смърт с молитва и с благодатта, дадена им от Бога, други убивали с оръжие и предавали на жестоки наказания. В Новия Завет светите апостоли и преподобните и богоносни отци не убивали еретиците и отстъпниците с оръжие, но ги предавали на смърт и жестоки наказания чрез своите молитви и силата, дадена им от Всесилния и Животворящ Дух.

Някой може да каже, че едно е да предаваш на смърт с помощта на молитва, а друго – да убиваш осъдени на смърт с помощта на оръжие. На това ще отговорим така: то е едно и също – да предадеш на смърт с помощта на молитва или да убиеш виновния с помощта на оръжие.

Свети Атанасий Велики пише в своето слово за вършещите смъртни грехове следното:

Отначало той споменава пророците и праведниците от Стария Завет, които убивали с оръжие и предавали на смърт с молитва. Така например Моисей победил фараона с молитва, а други свои врагове победил с оръжие. Великият сред пророците Илия, след като се помолил, изгорил с небесен огън двама петдесетници и посякъл с меч четиристотин скверни жреци. Иисус Навин с молитва разрушил Иерихонските стени, а хората в града посякъл с меч (Иис. Нав. гл. 6). След това светителят Атанасий споменава светите първовърховни апостоли Петър и Павел. Така Петър предал на смърт Ананий и Сапфира със слово и със силата, дадена на апостолите от Светия Дух. Свети апостол Павел със слово предал на жестоки наказания Елима влъхв, Александър ковач, Именей и Филит.

Виждаш ли, че свети Атанасий Велики не направил никаква разлика между убиването с помощта на оръжие и предаване виновните на смърт или наказания с помощта на молитва?! И ако не би следвало да се предават еретиците и отстъпниците на смърт и наказания, то светите апостоли, божествените светители и преподобните наши отци не биха убивали с молитва и със силата, дадена им от Бога, защото смъртта от молитва е по-страшна от смъртта от оръжие. Защото ако смъртта е вследствие на молитва, то съвършено ясно е, че виновният е осъден на смърт от Самия Бог: *„Страшно е да попадне човек в ръцете на живия Бог!”* (Евр. 10:31). А смъртта от оръжие често бива и по човешки умисъл и не е тъй страшна, както смъртта от молитва за онези, които имат разум. Защото човек гледа на лице, а Бог гледа на сърце. Затова и преподобните и богоносни наши отци, свещеноначалниците и пастирите предавали еретиците и отстъпниците на смърт и жестоки наказания не с оръжие, но с молитва и със силата, дадена им от Бога. Ако някой еретик или отстъпник би следвало да бъде наказан, те не вършели това сами, но поръчвали на благочестивите православни царе, поставени за наказание на злодеите, според апостолските писания, и по свидетелството на свещените правила, съгласно с гражданските закони, които преподобните и богоносни отци наши свързали и съединили със свещените правила.
Сега да кажем и за още едно еретическо мнение, че ако подобава да се съдят или осъждат еретиците и отстъпниците, то това подобава на царете, князете, светителите и светските съдии, а не на монасите, които са се отрекли от света и от всичко в света, и на които подобава повече да внимават върху себе си и никого да не осъждат – нито еретик, нито отстъпник. На това ще отговорим по следния начин:
Ако не подобава монасите да осъждат нито еретик, нито отстъпник, то как тогава преп. Антоний Велики ги осъждал? Защото той казвал, че словата на еретиците са по-страшни от

змийска отрова, и нареждал на своите ученици да нямат никакво общение с мелетианите, арианите или с други еретици.
И светият изповедник Пафнутий, който бил на Първия Вселенски Събор, заедно със светите отци осъдил Арий на заточение.
А преп. Пахомий Велики винаги осъждал еретиците и казвал, че встъпващият в общение с еретици и четящият писанията на Ориген, Мелетий, Арий и другите еретици слиза на дъното на ада.
Също и Макарий Велики напуснал пустинята, за да осъди еретика и да прекрати разпространяването на неговата ерес.
И преп. Ефрем Сирин, като чул, че се умножават еретическите мъдрувания на Аполинарий, оставил пустинята и дошъл в Константинопол, и не само осъдил Аполинарий, но и го предал на зла смърт със своето благоразсъдително изкуство.
Дивният Исаакий Далматски се поселил в пустинята от младенческите си години, но когато чул, че Валент разпространява ариевата ерес, дошъл във Византия и не само осъдил Валент, но и го предал на огън.
И свети Василий Велики живеел в Понт, пребивавайки в безмълвие заедно със свети Григорий Богослов. Но когато те чули за множеството еретици, които дошли в Кесария, оставили своите жилища и се отправили там, като останали, докато не прогонили всички еретици.
Също и великият Евтимий, макар сам да не бил на Третия Вселенски Събор, изпратил там своите ученици, като им заповядал да осъждат и проклинат еретиците.
Свети Авксентий, който поради дълбока старост и велики трудове не успял да отиде на Събора на светите отци, когато те се събрали да осъдят ереста на Несторий, заповядал да доведат двойка волове и да го откарат на Събора, за да осъди и прокълне еретиците.
Точно тъй и свети Даниил Стълпник, който не можел да ходи,

вследствие на голяма немощ, заповядал на хората да го заведат на Събора на светите отци, за да прокълне и осъди еретиците.
По подобен начин постъпил и свети Сава Освещени: виждайки, че се умножава ереста на Севир, той се отправил от Иерусалим за Константинопол при цар Атанасий и го молел да осъди и прокълне еретиците.
Великият Теодосий, виждайки, че Севировата ерес се разпространява, оставил манастира, излязъл от пустинята и обходил села и градове, за да утвърди верните, да осъди и посрами еретиците. След това събрал монасите, отишъл в Иерусалим със Сава Освещени и двамата влезли в църква, а след тях вървели учениците им, които били множество монаси – около десет хиляди. И Теодосий Велики и Сава Освещени излезли на амвона, осъдили и проклели Севир и всички еретици.
Така било и на Шестия Събор: вместо Александрийския патриарх пристигнал монах Петър със светите отци и осъдил еретиците.
Така постъпила и светата мъченица девица Теодосия, която се родила по обещанието на света мъченица Анастасия. На седем години била постригана в иночески чин и оттогава неотлъчно пребивавала в манастира. Чувайки, че цар Лъв Исаврянин изпратил своя спатарий да разбие иконата на Владиката Христа, изобразена на медните градски порти, света Теодосия побързала към мястото и виждайки, че спатарият три пъти ударил с брадва по образа на Христа, веднага бутнала стълбата, на която той се бил качил на земята и го предала на жестока смърт. След това заедно с другите монахини се отправили в патриаршията и пребили с камъни иконоборека - патриарх Атанасий, и тук светата била убита от злочестивия цар заради иконата на нашия Господ Иисус Христос. А за да не каже някой, че Христовата мъченица Теодосия е направила това не по божествено повеление, като със свои ръце предала

човека на смърт, за това Преблагият Владика след смъртта й я прославил с множество чудеса и дивни знамения, а тялото й се съхранило цяло и нетленно, за да може всички идващи на гроба й да получават изцеление от всякакви недъзи. И светите божествени отци я почели с песни и похвали, канони и тропари, и наравно с великите Христови мъченици заповядали паметта й да се празнува през май, на двадесет и деветия ден. По-късно заедно със светата царица Теодора и с благочестивия цар Михаил се събрали светите и велики постници и чудотворци: великият Иоаникий, Арсакий, Исакий и Теофан изповедник и още много други, които изоставили манастирите и пустините и дошли в града, за да осъдят и прокълнат еретиците. А и на всички Вселенски и поместни събори идвали монаси, оставяйки манастирите и пустините и стичайки се в градовете.

Тъй и князете, и военачалниците, и простите люде, мъже и жени – всички православни християни, заедно със светителите и свещениците осъждали еретиците. И под действието на Светия и Животворящ Дух били написани божествените правила. Освен това към божествените правила добавили граждански закони, повеляващи еретиците не само да се осъждат, но и да се проклинат и да се предават на жестоки наказания.

От всичко това е съвършено ясно и понятно за всички хора, че и на светителите, и на свещениците, и на монасите, и на простите хора – на всички подобава да осъждат и проклинат еретиците и отстъпниците, а царете, князете и светските съдии подобава да ги пращат на заточение и да ги предават на най-жестоки наказания, когато еретиците се опитват да съблазняват вярващите.

Богу нашему слава сега и винаги и во веки веков. Амин.

Преп. Иосиф Волоцкий Просветитель. Слово тринадцатое.

Можем да припомним на читателите и за богомилската

ерес, която нанася тежък удар върху Българската държавност. Ще ви запознаем с част от богохулното им, анти държавно учение, което лежи в основата съвременните богоотстъпнически "социални" движения, на протестантството, на т.нар. "просвещение" и на масонството.

Според тези еретици-сатанисти сатанаил бил син на Бога Отца и брат на Иисуса. Той, като бил съборен с своите ангели на небесната твърд (свод), рекъл да осъществи своя замисъл и да създал сегашния видим свет, в противовес на предвечния мир на Бога Отца. След това направил и човека. Адам и Ева били направени от безжизнена пръст и одухотворени посредством двама от падналите ангели (демони), които се поселили в телата на първите человеци. После сатанаил имал сношения с Ева, и тя родила син Каин и дъщеря Каломела. От сношението пък на Адама с Ева се родил Авел, но той бил убит от Каина. Народеното от престъпление грешно човечество се умножило, и сатанаил останал да властвува и урежда създадения от него свят. За да държи хората в зависимост, сатанаил дал на Мойсея закон и го изпратил да им проповядва да обожават създателя на света (т.е. сатанаила) и да му се покоряват. С подобна лъжовна мисия се бил явил по-късно и пророк Илия.

И т.н., глупостите на на безбожниците са много, но ние ще ви запознаем и с анти народното им "социално' учение.

Според степента на своята подготовка богомилите се делели на три групи: "съвършени", "последователи" (вярващи) и "слушатели". Богомилите живеели аскетично, мразели децата и отхвърляли брака като зло, което пречи на спасението им. Поради това "съвършените" трябвало да напуснат жените си. Богомилите не признавали нито светите Тайнства на Църквата, нито решенията на Вселенските събори. Те не

вярвали във Възкресението на мъртвите, не почитали светия Кръст Господен, светците и светите им мощи, и били против светите икони, храмовете, чудесата и празниците. Богомилите ненавиждали и държавната власт, защото вярвали, че и тя е творение на Сатанаил.

Св. цар Петър (927-969) започнал пръв борба с учението на богомилите. На 11 февруари 1211 г. цар Борил (1207-1218) свикал специален събор, който да разгледа учението на богомилите и да го осъди. Това е първият православен събор, свикан и ръководен от български владетел. В него участвали целият клир, всички боляри и множество вярващ народ, както и богомили от цяла България. След продължителен спор с тях, учението им било отхвърлено като еретическо. Богомилите, които се разкаяли, били опростени, а останалите били наказани от царя и прогонени. След събора по нареждане на царя бил преведен гръцкият Синодик от 843 година. Към изложенията на ересите и анатемите, произнасяни в Неделята на Православието, били добавено изложение и проклятие и на богомилството. Този Синодик е един от най-старите запазени старобългарски писмени трудове от XIII в. и е известен под името “Синодик на цар Борил”. По-късно Бориловият синодик бил допълнен от св. патриарх Евтимий. След като учението на богомилите се разпространило в много области, византийският император Алексий I Комнин (1081-1118) заловил, осъдил и изгорил на клада техния водач Василий Врач и дванадесетте му апостоли през 1111 година.

За жалост в историческата наука богомилството е навлязло като прогресивно явление, а в българското народното съзнание се е отпечатало като “революционно” движение и защита на неоправданите. Истината е, че богомилството остава огромна рана в тялото на Българската православната църква, става повод за откъсването на членове от нея и спомага на отделилите се да приемат исляма и католицизма в

по-късните времена.

Например интересен и уникален е случаят с Босненската църква, която институционализира богомилството, а по-после съдейства за трайната ислямизация на населението на Босна, което днес се идентифицира като бошняци, т.е. славяни-мюсюлмани. Според някои български учени (напр. Пламен Павлов) сходна е появата и на повечето от значимите локални групи на българите мюсюлмани (наричани традиционно българо-мохамедани или „помаци“) — тези българи и днес живеят по места, където богомилското учение е било особено силно (Западните Родопи съвпадат с богомилската „църква Драговичия“, Македония — с „църквата България“ според западните извори), което показва близостта в съдбата на „еретиците“ в Босна и българските земи.

Вижте още по темата: **"Как да се отнасяме с еретиците, атеистите, иноверците, езичниците, астролозите, масоните, икуменистите и други нечестиви"**

---

buditeli.info © 2017